

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ до курсу "Теорія фінансів"

для студентів механіко-математичного факультету

Видавничо-поліграфічний центр
'Київський університет'
2021

*Рекомендовано до друку вченою радою механіко-математичного
факультету
протокол N4 від 21.10.2021 року*

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ до курсу "Теорія фінансів" / Упорядник: В.В.
Голомозий- К., Видавничо-поліграфічний центр 'Київський університет',
2021 - 32 с.

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ до курсу "Теорія фінансів"

для студентів механіко-математичного факультету

Упорядник

Голомозий Віталій Вікторович

Зміст

1. Макрофінанси	6
2. Податки	12
3. Корпоративні фінанси	16
4. Цінні папери	23

Виконання завдань

Методичні вказівки до курсу "Теорія фінансів" призначені для студентів II курсу бакалаврату механіко-математичного факультету спеціальності "Статистика".

Зміст та структура матеріалу відповідає програмі курсу та вимогам кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Розділи посібника містять теоретичну інформацію до курсу а також завдання для практичних робіт.

Кожен розділ методичних вказівок розбито на дві частини

Теоретичні відомості та Завдання для практичної роботи

Завдання з розділу **Завдання для практичної роботи** виконуються під час практичних занять а також самостійно в позааудиторний час за бажанням студента. Завдання виконуються на підставі прослуханих лекцій, отриманих у аудиторії, прикладів продемонстрованих під час занять, та поточних консультацій.

Якість виконання вказаних завдань контролюється викладачами, оцінюється у балах, та враховується згідно кредитно-модульній системі при оцінюванні рівня знань студентів.

Змістовно матеріал посібника розбитий на теми відповідно до модуля.

1. Макрофінанси

1. Фінансові системи та роль грошей.

Призначення: Зрозуміти роль та функції фінансової системи у сучасному суспільстві та роль яку відіграють гроші.

2. Банківська система та Національний Банк.

Призначення: Засвоїти основні принципи функціонування банківської системи та роль Національного Банку.

2. Податки

3. Основні принципи оподаткування.

Призначення: Зрозуміти основні принципи оподаткування та роль податків у фінансовій системі країни.

4. Види податків.

Призначення: Вивчити основні види податків. Зрозуміти різницю між прямими та непрямими податками.

3. Цінні папери

5. Основні види цінних паперів. IPO.

Призначення: Засвоїти різницю між основними та похідними цінними паперами. Вивчити мету та основні етапи первинного розміщення акцій.

6. Похідні цінні папери.

Призначення: Зрозуміти, що таке похідні цінні папери, та для чого вони використовуються. Вивчити базові принципи ціноутворення опціонів.

4. Корпоративні фінанси

7. Юридичні та фізичні особи, основи фінансової звітності

Призначення: Зрозуміти чим відрізняються фізичні та юридичні особи.
Вивчити які бувають види юридичних осіб.

8. Принципи фінансової звітності.

Призначення: Вивчити основні принципи фінансової звітності.

Література

1. Мішура Ю. С., Шевченко Г.М., Математика фінансів
 2. Рендал Р., Сучасна теорія грошей
 3. Адам Сміт, Дослідження про природу і багатство народів
 4. Ха-Юн Чанг, Економіка, інструкція з використання
 5. Талер Р., Поведінкова економіка
- Додаткова:
1. Геращенко О. Економіка XXI
 2. Швець В.Г. Теорія бухгалтерського обліку
 3. Фергюсон Н. Еволюція грошей
 4. Канеман Д., Мислення швидке і повільне
 5. Банерджі А., Дуфло Е., Економіка бідності
 6. Талер Р., Санстейн К., Поштовх
 7. Felix Martin, Money the unauthorized biography
 8. Аріелі Д., Передбачувана ірраціональність
 9. Джо Стадвелл, Чому Азії вдалося
 10. Carmen N. Reinhart & Kenneth S. Rogoff, This time is different, Eight Centuries of Financial Folly
 11. Ернандо де Сото, Загадка капіталу

1. Макрофінанси

Теоретичні відомості

Фінансові системи та роль грошей. Фінансова система - це система перерозподілу благ (продуктів праці) між суб'єктами економічних відносин. Економічні відносини - це відносини, що пов'язані із виробництвом та подальшим споживанням товарів та послуг.

Економіка як наука вивчає процеси пов'язані з виробництвом та збутом (хоча збут це вже більше маркетинг). Зокрема економіка вивчає закони попиту та пропозиції. Економіку розділяють на макроекономіку та мікроекономіку. Макроекономіка вивчає процеси виробництва та продажу товарів та послуг на рівні держави або міждержавному рівні. Мікроекономіка - на рівні домогосподарства або підприємства.

В той же час, фінанси - це наука про перерозподіл благ, між членами суспільства. Традиційно, цінність вимірюється за допомогою грошей. Найкращим способом вимірювання цінності що притаманне певному благу, є безготівкова або віртуальна форма (виміру цінності). Така модель є досить складною, тому історично в якості одиниці виміру цінності використовувався якийсь товар. Для того щоб товар міг бути грошима, необхідно щоб він не псувався, бажано не мав особливої внутрішньої цінності (тобто щоб не споживався), щоб міг довго зберігатися і щоби був важкодоступним.

Які функції виконують гроші:

1. Одиниця виміру цінності.
2. Одиниця накопичення багатства.
3. Одиниця обміну.

Однак виявилось, що при емісії грошей майже завжди виникають проблеми. Проблеми можуть бути чисто фінансовими, тобто пов'язаними з кількістю грошей в обігу, а можуть бути викликаними людським фактором.

Банківська система та Національний Банк.

Наприкінці XVII ст. виникли умови за яких сформувався Банк Англії. Його особливостями було те, що він отримав ексклюзивне право друкувати державні гроші, а взамін взявся допомагати з борговою кризою Британської влади. При цьому залишалися інші банки, які випускали власні боргові зобов'язання, які

фактично виконували функцію грошей, але були надзвичайно ненадійними.

Протягом наступних років (сторічч) роль Банку Англії занала суттєвих трансформацій, що були викликані політичними, суспільними, економічними та військовими факторами в результаті чого Банк прийшов до того стану, який зараз прийнято вважати Національним Банком.

Отже, що таке Національний Банк, в сучасних умовах? Це окремий орган державної влади, незалежний від уряду який має наступну сферу відповідальності:

- **Монетарна політика.** Політика пов'язана з регулюванням кількості грошей в економіці. Це надзвичайно важлива складова будь-якої фінансової та економічної системи, яка відіграє життєву, хоча і дещо технічну, роль.
- **Нагляд за фінансовою системою.** Національний Банк є основним регулятором фінансової системи країни. Він визначає параметри діяльності банківських установ, видає та відкликає ліцензії банкам та іншим фін. установам. моніторить транзакції. Має можливість ліквідувати банки, або вводити в банки так звані "тимчасові адміністрації", тобто фактично перебирати контроль над банком (будь-якої форми власності!).
- **Інші функції визначені законодавством.** Згідно із законодавством України, відповідальністю НБУ є також утримання інфляції у визначених межах (таргетування інфляції), забезпечення макрофінансової стабільності.

Розглянемо ці складові більш детально. Ще раз, підкреслимо, що для діяльності будь-якого Національного Банку критичною є незалежність від виконавчої влади (уряду, Президента). Якщо такої незалежності немає, то Національний Банк не зможе виконувати жодні покладені на нього функції. Пізніше, ми розберемо, чому Національний Банк є антагоністом уряду і незалежність є критичною складовою.

Напевно найскладнішою роботою Національного Банку є ведення зваженої монетарної політики, або регулювання кількості грошей в економіці. Але як Банк може це робити? Щоб з'ясувати це питання слід з'ясувати звідки беруться гроші.

Ми вже бачили раніше, що гроші мають певну ієрархічну структуру. В самому низу стоять приватні боргові зобов'язання, які можуть обертатися і виконувати функцію грошей. Однак вони не мають ні відповідної репутації (а отже і довіри) ні державної легітимності (тобто законних підстав для прийняття у якості платіжного засобу, що опирається на державний апарат).

На другому рівні, гроші випущені фінансовими організаціями - банками. Ми розглядали історичний процес, як торгові корпорації середньовіччя поступово прийшли до необхідності створення чисто фінансових компаній, які займалися дисконутванням, видачею кредитів та іншими фінансовими операціями (зокрема зберіганням депозитів). Назвемо такі компанії, дещо спрощено, банками. Банки швидко зрозуміли, що вони можуть видавати більше кредитів ніж мають депозитів. Тому вони почали видавати власні боргові зобов'язання (bank note), іноді у формі чекових книжок. Ці зобов'язання оберталися в економіці виконуючи функцію грошей.

При цьому виникала складна динамічна система, коли ці банківські зобов'язання потрапляли назад до банків і вони здійснювали процедуру взаємного зарахування боргів - кліринг. Решта зобов'язань, яка не була покрита взаємними зарахуваннями, повинна була бути виконана у вигляді "готівкового" розрахунку (або розрахунку за допомогою "справжніх" грошей, емітованих державою).

Таким чином, банк повинен підтримувати певну кількість "готівки" (будемо надалі називати державні гроші "резервними" грошима) для клірингу та поточних операцій в готівці (такі як зняття готівки з банкомату). Ці гроші називаються резервами. Отже банк повинен підтримувати певне співвідношення розміру своїх резервів до розміру своїх боргових зобов'язань, що обертаються в економіці.

З часом, така модель показала цілий ряд суттєвих проблем.

- Банківські гроші теж не мали державної легітимності.
- Людська жадібність, як відомо, безмежна, а отже банки дуже часто перевищували розумні співвідношення між резервами і боргами, і банкрутували, що спричиняло важкі соціальні

та економічні наслідки, і часто вело до необхідності урядового втручання.

– Психологічні настрої на ринку, зокрема паніка, могли приводити до краху банків, якщо різко змінювалась кількість “готівкових” операцій, або починався масовий відток депозитів.

– Іноді на ринку виникають флуктуації, певні комбінації подій, що можуть мати руйнівні наслідки (одного дня до банку знадобиться набагато більше готівки ніж в нього є, навіть якщо банк проводить зважену політику і підтримує резерви на достатньому, за нормальних обставин, рівні).

– Проблема “великих банків”, ситуація, коли один банк значно більший за інші і це дає йому певні переваги.

Тому подібна система повинна була змінитися. Протягом кількох століть, ця система трансформувалася в наступну:

- З’явився Центральний Банк, який визначає параметри яких має дотримуватися банк (розмір резервів, якість кредитів та інші)
- Центральний Банк має можливість емітувати державну валюту, як у вигляді готівки, так і безготівкової формі. Остання доступна лише банкам. Тобто банки відкривають свої рахунки в Нац Банку у “резервних” грошах.
- Звичайні банки отримали можливість називати свої боргові зобов’язання державною валютою (тобто гривнями, у нашому випадку). Таким чином, по-факту, гроші, що обертуються в економіці (окрім готівки) згенеровані банками, а не Нац Банком чи державою!!!
- Національний Банк може надавати кредити банкам які потрапили у скрутне становище, через несприятливі обставини, за умови, що банки дотримувалися розсудливості у своїй діяльності.
- Національний Банк може ліквідувати банки які не дотримувалися розсудливості.
- Національний Банк може залучати кошти банків на депозити, продаючи депозитарні сертифікати, і сплачувати за це відсотки (у “резервних” грошах, звичайно).

- НацБанк має можливості моніторити всі транзакції, що відбуваються між банками, та всі транзакції у валюті.

Така модель дозволяє усунути, принаймні теоретично, недоліки "старої" фінансової системи, де кожен банк випускав власні боргові зобов'язання. Однак вона робить роботу НацБанку надзвичайно складною! Адже, виходить, що гроші "вливаються" в економіку тоді, коли звичайний банк захоче видати черговий кредит, чи відкрити рахунок. І НацБанк лише регулює відношення резервів до зобов'язань банків, але аж ніяк не кількість грошей. То як же НацБанк може здійснювати монетарну політику?

Для цього Національний Банк використовує декілька інструментів.

- **Облікова ставка Національного Банку.** Це напевно ключовий фінансовий показник в країні. Ставка НацБанку означає під який відсоток НацБанк видає кредити іншим банкам. Що відбувається? Припустому в банк прийшов клієнт за кредитом, який є вигідним для банку. Але розмір резервів вже досяг граничного значення (це дуже типова ситуація, оскільки в інтересах банку не утримувати надлишкових резервів). Тоді банку треба збільшити резерви, щоби видати новий кредит. Він може це зробити взявши кредит в НацБанку (не обов'язково на повну суму кредиту, що потрібно видати!). Але чим вища ставка НацБанку, тим не вигідніше банку брати в нього кредит, і тим вища буде ставка для клієнта. Отже підвищуючи облікову ставку, НацБанк стримує кредитування, та зменшує кількість грошей в обігу. Зменшуючи облікову ставку - навпаки стимулює кредитування та збільшує кількість грошей в обігу. Але це відбувається непрямыми методами! Точно порахувати на скільки збільшиться, чи зменшиться обсяг грошової маси при зміні облікової ставки майже неможливо.
- **Повноваження регулятора.** НацБанк може просто змусити банки тримати більше резервів, заборонити певні операції, ввести затримки на певні операції, ускладнити деякі операції і т.д. Іншими словами НацБанк має владу над банками, і може використати її для досягнення своїх цілей. Знову ж таки - це непрямі методи, але вони можуть бути дієвими.

Завдання для практичних робіт

Загальні відомості

Практичні заняття до даного розділу проходять у вигляді доповідей. Студенти обирають одну тему зі списку і готують доповідь на 15-30 хвилин.

Теми доповідей.

1. Історія металевих грошей. Перші згадки про монети, та їх використання.
2. Фінансові системи у стародавніх суспільствах. Боргові кризи, банки, та фінансові сервіси древнього Риму.
3. Персональні фінанси. Вплив кризи 2008 року на персональні фінанси. Якими питаннями займаються спеціалісти із персональних фінансів? Чому вони стали важливими у нас час.
4. Поведінкові фінанси (поведінкова економіка). Основні постулати поведінкової економіки, ключові поведінкові парадокси які мають вплив на фінансові системи.
5. Страхування як частина фінансової системи.
6. Економіка бідності.
7. Історія виникнення банку Англії. Особливий режим функціонування банку Англії, та причини з яких цей режим з'явився.
8. Девальвація валюти в середньовіччі. Зміна номіналу монети, псування монети.
9. Випуск приватних грошей в середньовіччі, виникнення торгових домів. Кліринг фінансових зобов'язань.
10. Роль банківської системи в сучасних суспільствах. Вплив банківської системи на фінансові кризи. Велика Депресія.
11. Валютні війни. Використання валюти в якості інструменту досягнення економічної переваги. Меркантилізм.
12. Федеральна Резервна Система США.
13. Особливості функціонування Європейського Центрального Банку, та Євро в цілому.
14. Монетаризм як напрямок економічної думки. Причини та передумови виникнення монетаризму. Основні представники.
15. Національний Банк та його роль у фінансовій системі. Функції Національного Банку. Інструменти Національного Банку. Таргетування інфляції.
16. Кейнсіанство, критика класичної економіки, занепад кейнсіанства.

2. Податки

Теоретичні відомості

Основні принципи оподаткування. Податки — це встановлені вищим органом законодавчої влади обов'язкові платежі, які сплачують фізичні та юридичні особи до бюджету у розмірах і у терміни, передбачених законодавством.

Функції податків

Фіскальна функція — є найважливішою, оскільки згідно з цією функцією податки виконують своє головне призначення — наповнення доходної частини бюджету, доходів держави для задоволення потреб суспільства. Основна ознака цієї функції — її стабільність, що дозволяє формувати надходження податків до бюджету на постійній, стабільній засаді.

Регулююча функція — виявляється в наданні пільг з оподаткування окремим галузям та виробникам, враховуючи їхні перспективи, діяльність, рівень прибутковості та інше.

Розподільча функція — своєрідне відображення фіскальної функції — наповнити скарбницю держави, щоб потім розподілити одержані кошти. Ця функція дуже щільно переплітається з регулюючою; наприклад, через непрямі податки створюються умови для перерозподілу коштів одних платників іншим (акцизи).

Стимулююча функція — створює орієнтири для розвитку або згортання виробництва, діяльності. Як і регулююча, ця функція може бути пов'язана із застосуванням пільг, зміною об'єкта оподаткування, зменшенням бази оподаткування.

Контрольна функція — забезпечує нагляд та контроль за своєчасністю, повнотою сплати податків платниками в Україні.

Означення. Суб'єкт оподаткування — юридична або фізична особа, яка зобов'язана згідно з чинним законодавством сплачувати відповідні податки або платежі.

Доцільно провести чітке розмежування у чинному фіскально-бюджетному законодавстві між визначенням категорії «платник» податку з поняттям «суб'єкт» оподаткування, які значною мірою ототожнюються, конкретизувавши їх в податковому законодавстві:

платник податку — юридична чи фізична особа, яка володіє певним майном або отримує відповідні доходи і безпосередньо зобов'язана сплачувати податки до бюджетів різних рівнів.

Платник здебільшого є транзитною, посередницькою ланкою під час проходження доходів. Він не стільки сплачує податки до бюджету, скільки перераховує туди частину отриманих коштів від покупця;

суб'єкт оподаткування — один із учасників податкового процесу, який в межах своєї компетенції здійснює певні податкові процедури: держава в особі парламенту приймає податкові закони з питань оподаткування; органи податкової служби впроваджують це законодавство у фіскальну практику; платники податків виконують покладені на них податкові зобов'язання;

носій податку — кінцевий споживач матеріальних благ; особа, яка виступила реальним платником нагромаджених на всіх стадіях товаропросування податків.

Об'єкт оподаткування — обігові кошти з продажу продукції, товарів, робіт і надання послуг.

Податкова ставка — розмір податку на одиницю оподаткування, встановлений в законодавчому порядку.

В залежності від методів встановлення розрізняють:

універсальні ставки

диференційовані ставки

За методом побудови:

абсолютні — вказана сума

відносні — у % (постійні, прогресивні, регресивні)

Одиниця оподаткування — одиниця виміру об'єкта господарювання.

Податковий період — період часу, за який відбувається сплата податку

Податкова система — сукупність податків і зборів, механізмів і способів розрахунку та сплати, а також суб'єктів податкової роботи, які забезпечують адміністрування і надходження податків і зборів до бюджету та інших державних цільових фондів. Система оподаткування — система форм і методів стягнення різних форм податків з юридичних та фізичних осіб

Види податків.

Податки поділяють на такі види: **непрямі** — податки на товари й послуги, установлювані центральними й місцевими ор-

ганами влади у вигляді надбавок до ціни товарів або тарифу на послуги й не залежні від доходів платників податків. Виробники й продавці виступають у ролі збирачів непрямих податків, уповноважених на те державою, а покупець стає платником непрямого податку. Найпоширеніші непрямі податки у вигляді акцизів, податку із продажів, мит, митних зборів.

прямі — податок, що стягується безпосередньо з доходів і майна платника податків. До прямих податків належать прибутковий податок з фізичних осіб, податок на прибуток, податок на майно, місцеві податки та збори.

За об'єктом:
на доходи
на споживання
на майно

За рівнем державних структур, що встановлюють податок:
загальнодержавні
місцеві

Залежно від напрямку використання:
загальні
цільові

Найпоширеніші зразки

Акциз — непрямий податок на товари або послуги. Акциз включається в ціну товару й вилучається в державний і місцевий бюджети.

Мито — податок, що стягується державою із транспортівних через національну границю товарів за ставками, передбаченим митним тарифом. За об'єктом обкладання розрізняють ввізні, вивізні й транзитні мита.

За методом обчислення (стягування) розрізняють адвалорні, специфічні й комбіновані мита. За принципом обмеження розрізняють спеціальне, антидемпінгове і компенсаційне мито. За терміном застосування мито може бути постійним, змінним та сезонним. За принципом заохочення — преференційним, пільговим та загальним (повним).

Податок на додану вартість — податок, що стягується з підприємств, на суму приросту вартості на даному підприємстві,

обчислювану у вигляді різниці між виборгом від реалізації товарів і послуг і сумою на сировину, матеріали, напівфабрикати, отримані від інших виробників. Ряд товарів, послуг, видів діяльності частково або повністю звільняється від податку на додану вартість.

Сутність ПДВ в тому, що він є частиною створеної вартості, яку стягують з покупців усіх видів товарів та послуг. Платники: юридичні та фізичні особи, які здійснюють від свого імені виробничу або іншу підприємницьку діяльність на території України залежно від форм власності.

Розрахунок бази оподаткування = собівартість + прибуток + податки і збори
База оподаткування при ввезенні придбаних іноземних товарів = митна вартість + транспортні витрати + страхування + інші витрати.

Податкове зобов'язання платника податку — загальний ПДВ, що нарахована платником податків і включена до робіт, послуг, які надаються у звітному періоді. Податковий кредит — сума податку на додану вартість, що сплачена платником податку у звітному періоді, у зв'язку з придбанням товарів, вартість яких належить до валових витрат виробництва і основних фондів чи нематеріальних активів, що підлягають амортизації.

Завдання для практичних робіт

Загальні відомості

Практичні заняття до даного розділу проходять у вигляді доповідей. Студенти обирають одну тему зі списку і готують доповідь на 15-30 хвилин.

Теми доповідей.

1. “Дивні” податки (податки на вікна, полюддя, податки на димарі та багато іншого).
2. Загальна система оподаткування в Україні.
3. Спрощена система оподаткування в Україні. ФОП.
4. Система оподаткування в США.
5. Податки в Європі.
6. Податки в країнах Азії.
7. Непрямі податки - ПДВ та Акциз.
8. Мита. Податок на імпорт. Податки на експорт. СОТ.
9. Історія податків, збір данини у стародавньому світі. Вплив оподаткування на формування політичних систем. Зародження парламенту в Англії.
10. Прямі податки - корпоративний податок та ПДФО (огляд прямих податків в Україні та світі). Ухилення від сплати прямих податків, та складнощі з нарахуванням.

3. Корпоративні фінанси

Теоретичні відомості

Основні види цінних паперів. ІРО. Фінансовий інструмент — фінансовий документ (валюта, цінний папір, грошове зобов'язання, фьючерс, опціон та інші), продаж чи передача якого забезпечує отримання грошових коштів.

Це, по суті, будь-який контракт, результатом якого є поява деякої статті в доходах однієї сторони контракта і статті у видатках іншої.

Фінансові інструменти поділяються на **Основні** — в основі лежать майнові права на який небудь актив. **первинні** (акції, облігації, векселі, банківські сертифікати, чеки, закладні, коносаменти), **вторинні**, виробничі — випускаються

на основі первинних цінних паперів. (Депозитарна розписка)

Похідні, деривативи — основані на цінових активах. (фінансові опціони, фьючерси, форвардні контракти, відсоткові свопи, валютні свопи)

Акція — вид цінних паперів, що являє собою свідоцтво про власність на визначену частку статутного (складеного) капіталу акціонерного товариства і надає її власнику (акціонеру) певні права, зокрема: право на участь в управлінні товариством, право на частину прибутку товариства у випадку його розподілу (дивіденд), а у випадку ліквідації — на частину залишкової вартості підприємства.

Одночасно акція є одиницею капіталу, переданого акціонерами у користування акціонерному товариству.

Акції розрізняють:

За черговістю отримання доходу та обсягу прав власника:
Проста акція — надає право власнику на отримання — за класичного розуміння поняття «дивіденди» — деякої частини прибутку акціонерного товариства чи — за українським законодавством — отримувати дивіденди незалежно від фінансових результатів діяльності акціонерного товариства (за наявності на те рішення загальних зборів) та брати участь в управлінні товариством.

Привілейована акція — надає власнику безумовне право на отримання встановленого умовами випуску річного доходу, при цьому власник п.а. має пріоритет (щодо власників простих акцій) при розрахунках товариства з акціонерами; п.а., як правило, не дає власнику права на участь в управлінні товариством, у тому числі — права голосу на зборах акціонерів. Сумарна номінальна вартість всіх випущених акціонерним товариством п. а. не може перевищувати 25% величини статутного фонду (складеного капіталу) акціонерного товариства.

За характером розпорядження: *Іменна акція* — належить визначеній особі. Передача права власності на і.а. здійснюється шляхом видачі власником на користь набувача розпорядчого документа (наприклад, передавального розпорядження, при документарній формі існування). Відомості про власника і.а. підлягають реєстрації в акціонерному товаристві (або у представ-

ника акціонерного товариства — реєстратора, що здійснює на підставі угоди з акціонерним товариством ведення системи реєстру власників іменних цінних паперів акціонерного товариства). Права акціонера у набувача і.а. виникають у повному обсязі лише після реєстрації набутих і.а. за новим власником у системі реєстру власників іменних цінних паперів.

Акція на пред'явника — власником вважається фактичний утримувач. Передача права власності на а.н.п. здійснюється шляхом простого її вручення. Акціонерне товариство жодним чином не фіксує обіг а.н.п.. Дивіденди на а.н.п. видаються пред'явнику акцій або на підставі відповідного документа депозитарію, що засвідчує кількість акцій даного власника, які знаходяться на збереженні. У книзі реєстрації акцій фіксується лише загальна кількість випущених акцій на пред'явника. Чинне українське законодавство не допускає існування акцій не пред'явника (з 2005 року).

Форми існування акцій.

Документарна — існують у матеріальній формі як, власне, акції, так і сертифікату акцій, котрий є документом, що посвідчує право власності на вказану в ньому кількість акцій. Бездокументарні — існують у формі електронних записів на рахунках. Документом, що посвідчує право власності, є виписка з рахунку у цінних паперах.

Форма існування акцій в Україні з 29.10.2010 року — бездокументарна. Закон України "Про акціонерні товариства котрий містить обмеження щодо існування документарної форми випуску акцій, в певній мірі вступає у конфлікт з Конституцією України, одним з базових принципів котрої - закон не має зворотньої сили в часі.

Облігація (лат. obligatio - забор'язання; англ. bond — довгострокова, note — короткострокова) — емісійний цінний папір, що засвідчує внесення її власником грошових коштів і підтверджує зобов'язання відшкодувати йому номінальну вартість цього цінного паперу в передбачений в ньому строк з виплатою фіксованого відсотка (якщо інше не передбачено умовами випуску). Облігації усіх видів розповсюджуються серед підприємств і громадян на добровільних засадах.

Облігація є одним з головних джерел фінансування дефіциту

державного бюджету, для більшості розвинених країн. Облігація для корпорацій є важливим джерелом коштів, що запозичуються.

Види облігацій за ступенем забезпеченості
Забезпечені облігації - забезпечені заставою будь-якого рухомого чи нерухомого майна підприємства. При цьому використовуються різні види забезпечення, а саме: закладні під нерухомість

забезпечення устаткуванням Папери емітуються з метою купівлі устаткування чи машин. Часто використовуються транспортними компаніями (авіаційними та залізничними). При цьому титул власності за майном, що купується, передається довірчій особі, емітент стає власником лише після погашення емісії. У разі припинення поточних платежів по облігаціях, довірена особа продає майно, та ліквідує заборгованість, не вдаючись до банкрутства емітенту. При цьому розмір займу, що погашається перевищує розмір амортизації по забезпеченню, таким чином чим довше облігації в обігу, тим менший за ними ризик.

забезпечення цінними паперами В цьому випадку забезпеченням стають цінні папери, що є в наявності у емітента. При цьому вартість цінних паперів має перевищувати об'єм заборгованості приблизно на 30

забезпечення пулом іпотечних кредитів Даний вид облігацій випускається під забезпечення вже виданих іпотечних кредитів. Проходить це таким чином: фінансова організація видає кредити під нерухомість, після чого емітує облігації, забезпеченням яких виступають платежі за цими кредитами. Фактично це варіант сек'юритизації заборгованості.

забезпечення іншими активами Цей тип облігацій також є прикладом сек'юритизації заборгованості. Забезпеченням за такими облігаціями стають очікувані фінансові потоки, частіше за все це платежі за виданими кредитами. Типовий приклад: банк або інша фінансова компанія видає кредит. Після чого такі кредити з'єднують у пул, та вкладають в спеціально створений трастовий фонд. Цей фонд емітує облігації, забезпеченням яких виступають майбутні платежі в фонд за виданими кредитами.

Цей тип облігацій часто використовується в країнах Латинської Америки.

Незабезпечені облігації - облігації із загальним правом вимоги, які, проте, не мають спеціального забезпечення. В разі

відмови виконувати виплати за облігаціями жодне конкретне майно не може бути заарештовано, тобто кредитори не мають жодного додаткового захисту. Випуск незабезпечених облігацій можуть дозволити собі найбільші корпорації (в США — IBM, AT&T, General Motors), фінансова спроможність яких не викликає сумнівів. Окрім того, в деяких галузях (наприклад банківський) практично не існує активів, що могли б забезпечити погашення облігацій, відповідно підприємства даних галузей також практикують випуск незабезпечених облігацій.

Гарантовані облігації — боргові цінні папери, виконання зобов'язань за якими, крім емітента, гарантується одним або декількома особами, у разі неможливості їх виконання з боку емітента.

Наявність гарантій, природно, підвищує надійність облігацій. Даний варіант випуску облігацій часто застосовується при випуску облігацій дочірніми компаніями, гарантом по яких виступає материнська компанія. Крім того, як гарант можуть виступати банки, держава, місцеві органи влади.

Похідні цінні папери.

Форвардний контракт - стандартний документ, який засвідчує зобов'язання особи придбати (продати) цінні папери, товари або кошти у визначений час та на визначених умовах у майбутньому, з фіксацією цін такого продажу під час укладення такого Ф. к. При цьому будь-яка сторона Ф. к. має право відмовитися від його виконання винятково за наявності згоди іншої сторони контракту або у випадках, визначених цивільним законодавством. Претензії щодо невиконання або неналежного виконання Ф. к. можуть пред'являтися винятково емітенту такого Ф. к. Продавець Ф. к. не може передати (продати) зобов'язання за цим контрактом іншим особам без згоди покупця Ф. к. Покупець Ф. к. має право без погодження з іншою стороною контракту в будь-який момент до закінчення строку дії (ліквідації) Ф. к. продати такий контракт будь-якій іншій особі, включаючи продавця такого Ф. к..

Варрант (інколи варант) (англ. warrant — повноваження, довіреність) - цінний папір, що дає її власникові право на купівлю деякої кількості акцій на певну майбутню дату за певною ціною. Зазвичай варранти використовуються при новій емісії цінних паперів. Варрант торгується як цінний папір, ціна якого відображає вартість його первинних цінних паперів.

Варранти придбали популярність серед біржових спекулянтів, тому що курс варранта на покупку акції, по якому він котирується на біржі, істотно нижче за курс самої акції, тому для збереження заданої позиції потрібно менше коштів.

Термін дії варранта достатньо великий, можливий випуск безстрокового варранта.

Своп (від англ. swar – обмін, заміна) є угодою про обмін активів, процентних виплат, процентних ставок або інших характеристик, вказаних в угоді, з метою оптимізації структури капіталу компанії і отримання додаткового доходу. Угода між двома учасниками ринку про обмін у майбутньому платежами відповідно до умов угоди. Фактично своп полягає в зміні грошового потоку з одними характеристиками на грошовий потік з іншими характеристиками.

Своп - операція, що поєднує готівкову купівлю-продаж з одночасним укладанням контругоди на певний термін. Існує кілька типів операцій "своп": валютні, процентні, боргові, із золотом і їх різні поєднання.

Валютна операція "своп" являє собою купівлю іноземної валюти на умовах "своп" в обмін на вітчизняну валюту з наступним викупом.

Угоди "своп" зручні для банків, тому що не створюють непокритої валютної позиції - обсяги вимог і зобов'язань банку в іноземній валюті збігаються.

Цілями "своп" бувають: придбання необхідної валюти для міжнародних розрахунків; здійснення політики диверсифікованості валютних резервів; підтримка визначених залишків на поточних рахунках; задоволення потреб клієнта в іноземній валюті й ін.

До угод "своп" особливо активно запобігають центральні банки. Вони використовують їх для тимчасового підкріплення своїх валютних резервів у періоди валютних криз і для проведення валютних інтервенцій. Центральні банки використовують "своп" у якості одного з методів валютного регулювання, насамперед для підтримки курсів валют.

Угоди "своп" з золотом проводяться аналогічним чином: метал продається на умовах готівкового продажу й одночасно викупується з платежем через визначений термін. Країни члени євроринку із метою часткового забезпечення золотом емісії ЄВРО здійснюють внески 20

Операції "своп" з валютою і золотом означають тимчасовий

обмін активами, з відсотками і борговими вимогами - остаточний обмін.

Сутність операцій "своп" з відсотками полягає в тому, що одна сторона зобов'язується виплатити іншій відсотки за ставкою LIBOR в обмін на одержання платежів за фіксованою ставкою. Виграє та сторона, яка не помилилася при прогнозуванні ринкової процентної ставки.

Операції "своп" з борговими зобов'язаннями полягають у тому, що кредитори обмінюються не тільки процентними надходженнями, але і всією сумою боргу клієнта.

Операції "своп" з валютою і відсотками іноді поєднуються (одна сторона виплачує відсотки за плаваючою процентною ставкою, у доларах США в обмін на одержання процентних платежів за фіксованою ставкою в ЕВРО).

До операцій "своп" на фінансових ринках близькі за змістом так звані операції "репо" (repurchasing agreement, чи геро, чи buy-backs).

Операції "репо" засновані на домовленості учасників угоди про зворотний викуп цінних паперів. Угода передбачає, що одна сторона продає іншій пакет цінних паперів визначеного розміру з зобов'язанням викупити його по заздалегідь обумовленій ціні. Одна сторона кредитує іншу під заставу цінних паперів.

Операції "репо" бувають декількох видів: "Репо з фіксованою датою" передбачає, що позичальник зобов'язується викупити цінні папери до заздалегідь встановленої дати. Операції "відкрите репо" припускають, що викуп цінних паперів може бути здійснений у будь-який час або в будь-який час після визначеної дати.

За допомогою операцій "репо" власники великих пакетів цінних паперів одержують можливість більш ефективно розпорядитися своїми активами, а банки й інші фінансові інститути одержують ще один інструмент управління ліквідністю.

Традиційно свопи ділять на дефолтні свопи, свопи на активи, свопи на сукупний дохід.

Завдання для практичних робіт

Загальні відомості

Практичні заняття до даного розділу проходять у вигляді доповідей. Студенти обирають одну тему зі списку і готують доповідь на 15-30 хвилин.

Теми доповідей.

1. Акції. Випуск акцій (емісія), типи акцій.
2. Облігації. Види облігацій, емісія облігацій. Забезпечені та незабезпечені облігації. Державні та корпоративні облігації.
3. Опціони.
4. Ф'ючерси та форварди.
5. Свопи.
6. Велика депресія, огляд причин та методів розв'язання кризи. Огляд наслідків.
7. Криза 2008 року, огляд причин та наслідків. Пояснення механізму субстандартних іпотечних облігацій.
8. Страхування фінансових інструментів (іпотечне, страхування фінансових ризиків).
9. Інвестиційні стратегії (інвестиція в індекси, в похідні цінні папери в IPO, інвестиції з низьким ризиком, диверсифікація інвестицій).
10. Рейтингові агенства, рейтинги надійності цінних паперів (Fitch, Standard & Poors, Moody's).

4. Цінні папери

Теоретичні відомості

Юридичні та фізичні особи.

Фізична особа - термін у цивільному праві, що використовується для позначення людини (громадянина) як учасника правових відносин. Фізична особа також підпорядковується певним нормам та правилам поведінки.

Юридична особа - суб'єкт права, здатний від власного імені набувати права і обов'язки, за умови реєстрації у встановленому законом порядку. Організація (організаційна форма), що має відокремлене майно, здатна від свого імені набувати майнових і особистих немайнових прав і нести обов'язки, бути позивачем та відповідачем в суді, арбітражному (господарському) або третейському суді.

Ознаки юридичної особи 1) Участь у цивільному обороті від свого імені. Керівники філій і представництв юридичних осіб діють на підставі довіреності, отриманої ними від юридичної особи до складу якого вони входять.

2) Юридична особа не є будь-яким колективним суб'єктом. Це колективний суб'єкт у певній галузі діяльності — господарській, соціально-культурній, змістом якої є товарно-грошові відносини, участь у цивільному (майновому) обороті.

3) Наявність відособленого майна. Ця ознака в чистому вигляді втілена на господарських товариствах, які володіють майном, переданим ним засновником, на праві власності. Правовий режим майна інших юридичних осіб визначається засновниками цих осіб, які можуть залишити за собою право власності на майно, яким вони наділяють створювану ними юридичну особу. Так, відповідно до постанови Судової палати у господарських справах Верховного Суду України від 9 грудня 2008 р. у справі щодо права власності на розташований у Києві готель "Знання", Верховний Суд визнав, що право власності на готель належить не колективному підприємству "Готель "Знання", а засновникам цього колективного підприємства. Саме колективне підприємство було лише балансоутримувачем готелю і не мало право його відчужувати в обмін на корпоративні права іншої юридичної особи.

4) Обмежена відповідальність. Засновники господарських товариств не відповідають за зобов'язаннями цих товариств, останні відповідають перед кредиторами власним майном. Цей загальний принцип має чимало виключень. Наприклад, кредитори казенних підприємств можуть звернутися до держави - стаття 77.7 Господарського кодексу України).

Види юридичних осіб

Підприємницькі юридичні особи:

господарське товариство

колективне підприємство (юридична особа, створена декількома юридичними або фізичними особами для отримання прибутку, наприклад, колективне сільськогосподарське підприємство, спільне підприємство тощо)

приватне підприємство (юридична особа, створена фізичною особою як єдиним засновником)

дочірнє підприємство (юридична особа, створена юридичною особою як єдиним засновником)

державне підприємство (юридична особа, створена для здійснення господарської діяльності державою як єдиним засновником)

казенне підприємство (юридична особа, створена для здійснення господарської діяльності державою як єдиним засновником)
комунальне підприємство (юридична особа, створена для здійснення господарської діяльності місцевою громадою як єдиним засновником) - юридична особа, заснована на власності відповідної громади, наприклад Київпастранс.
виробничий кооператив (юридична особа, створена шляхом об'єднання фізичних осіб для спільної виробничої або іншої господарської діяльності на засадах їх обов'язкової трудової участі з метою одержання прибутку)

Непідприємницькі юридичні особи:

кредитна спілка

Кредитна спілка - це неприбуткова організація, заснована фізичними особами, професійними спілками, їх об'єднаннями на кооперативних засадах з метою задоволення потреб її членів у взаємному кредитуванні та наданні фінансових послуг за рахунок об'єднаних грошових внесків членів кредитної спілки

установа (юридична особа, створена державою або органом місцевого самоврядування для здійснення відповідної публічної функції)

орган державної влади, місцевого самоврядування, організації, підприємства, тощо що виконує певні функції в галузі державного, адміністративного, партійного, громадського, комерційного, тощо управління, контролю, нагляду, тощо або будинок, приміщення, де знаходяться дані структури.

споживчий кооператив (юридична особа, створена шляхом об'єднання фізичних та/або юридичних осіб з метою задоволення споживчих потреб його членів)

громадська організація - об'єднання громадян утворюються для спільної реалізації спільних інтересів (культурних, економічних, вікових, гендерних, регіональних, релігійних, професійних, соціальних тощо).

політична партія

благодійна організація
релігійне об'єднання
об'єднання співвласників житла
міжнародна організація

Товариство з обмеженою відповідальністю це підприємство, яке має статутні фонди, які поділені на частки (паї), розміри яких визначаються установчими документами. Товариства з обмеженою відповідальністю утворюють статутні фонди за рахунок коштів учасників (пайовиків), число яких, як правило, невелике і наперед відоме.

Фінансова звітність складається на основі даних бухгалтерського обліку, за достовірність якого несуть відповідальність керівник і головний бухгалтер підприємства. Ця обставина зумовлює засвідчення даних фінансової звітності підписами керівника і головного бухгалтера. Відповідно до чинного законодавства та установчих документів вони несуть відповідальність за організацію та здійснення бухгалтерського обліку й складання фінансової звітності.

Інформація, наведена у фінансових звітах, стає необхідною для користувачів завдяки властивим їй якісним характеристикам, основними з яких є: зрозумілість, доречність, достовірність, порівнюваність звітності.

Суттєвою якісною характеристикою інформації, що подається у фінансових звітах, є її **зрозумілість** для користувачів. З цією метою припускається, що користувачі мають відповідні знання з бізнесу, економічної діяльності та бухгалтерського обліку і прагнуть вивчати інформацію з достатньою ретельністю. Проте інформація про складні поняття, які мають бути включені до фінансових звітів у зв'язку з їх доречністю для прийняття економічних рішень користувачами, не повинна вилучатися тільки на тій підставі, що певним користувачам буде важко її зрозуміти. Для того щоб фінансова звітність була зрозумілою користувачам, вона має містити дані про: підприємство (повну назву, організаційно-правову форму, місцезнаходження, назву органу управління, якому підпорядковується підприємство, назву материнської (холдингової) компанії тощо); дату звітності та звітний період. Якщо період, за який складено фінансовий звіт, відрізняється від звітного періоду, передбаченого Положенням (стандартом), то причини і наслідки цього мають бути розкриті

у примітках до фінансової звітності; валюту звітності та одиницю її виміру. Якщо валюта звітності відрізняється від валюти, в якій ведеться бухгалтерський облік, то підприємство має розкрити причини цього і методи, використані для переведення фінансових звітів з однієї валюти в іншу; відповідну інформацію щодо звітного та попереднього періоду. Така інформація необхідна для порівняння показників у динаміці, розрахунку та аналізу зрушень у структурі, побудові динамічних рядів для потреб економічного аналізу; облікову політику підприємства і її зміни. Підприємство має висвітлювати обрану облікову політику шляхом опису принципів оцінки статей звітності, методів обліку щодо окремих статей звітності; іншу інформацію, розкриття якої передбачено відповідними положеннями (стандартами).

Щоб бути корисною, інформація має бути **доречною**, відповідати потребам користувачів під час прийняття рішень. Інформація є доречною, якщо впливає на економічні рішення користувачів, допомагаючи оцінюванню ними минулих, нинішніх чи майбутніх подій, або допомагає їм підтвердити чи виправити їх минулі оцінки.

Передбачувальна та підтверджувальна ролі інформації пов'язані між собою. Наприклад, інформація стосовно поточного рівня та структури утримуваних активів має цінність для користувачів, коли вони намагаються спрогнозувати здатність підприємства вигідно користуватися можливостями та здатність реагувати на несприятливі ситуації. Та сама інформація підтверджує минулі прогнози, наприклад, щодо структури підприємства або результату запланованих операцій.

Інформація щодо фінансового стану та результатів діяльності часто використовується як основа для прогнозування майбутнього фінансового стану, результатів діяльності та інших питань, якими безпосередньо зацікавлені користувачі (виплатою дивідендів та заробітної плати, рухом цін на цінні папери та спроможністю підприємства виконати свої зобов'язання вчасно). Щоб мати прогнозну цінність, інформація не повинна набирати форми чіткого прогнозу. Проте можливість робити прогнози, виходячи з фінансових звітів, посилюється завдяки способу викладу інформації стосовно минулих операцій та подій. Наприклад, передбачувана цінність звіту про фінансові результати підвищується, якщо окремо розкриваються надзвичайні статті доходу чи витрат.

На доречність інформації впливають її характер та суттєвість. У деяких випадках достатньо самого характеру інформації для визначення її доречності. Наприклад, звітність нового підрозділу може вплинути на оцінку ризиків і можливостей, властивих підприємству, незалежно від суттєвості результатів, досягнутих новим підрозділом за звітний період.

Інформація є суттєвою, якщо її пропуск або неправильне відображення може вплинути на економічні рішення користувачів, прийняті на основі фінансових звітів. Суттєвість залежить від обсягу статті та помилки, допущеної за певних обставин у зв'язку з пропуском чи неправильним відображенням. Таким чином, суттєвість скоріше виступає певним порогом або точкою відсікання, а не основною якісною характеристикою, яка має бути притаманною інформації, аби вона стала корисною. Інформація є **достовірною**, коли вільна від суттєвих помилок та упередженості, і користувачі можуть покласти на неї тією мірою, якою вона відображає або, як очікується, буде відображати дійсний стан справ.

Інформація може бути доречною, але настільки недостовірною за своїм характером або внаслідок подання, що її визнання може стати потенційно помилковим. Наприклад, якщо триває судова справа щодо правомірності та суми претензій за збитки, для підприємства може бути недоцільним визнавати повну суму претензій у балансі, хоча буде доцільно розкрити цю суму й обставини висунення претензії. Щоб бути достовірною, інформація має правдиво відображати операції та інші події, які вона розкриває або, як очікується, зможе розкрити. Таким чином, баланс, наприклад, має правдиво відображати всі операції та інші події, результатом яких є зміна активів, зобов'язань або капіталу підприємства на дату звітності, що відповідають критеріям визнання. Інформація буде більш корисною для користувачів за наявності рівноваги між доречністю та достовірністю.

Є два обмеження доречності й достовірності інформації. Своєчасність. У випадку надмірної затримки з наданням звітної інформації вона може втратити свою доречність. Керівництву необхідно знайти оптимальне співвідношення між відносними перевагами своєчасного надання звітності та забезпеченням достовірності інформації. Зі своєчасним наданням інформації може виникати необхідність складати звіт раніше, ніж стануть відомі всі аспекти операції або іншої події, що може поставити

під загрозу достовірність інформації. І навпаки, якщо затримати звітність до моменту, коли стануть відомі всі аспекти, інформація може бути абсолютно достовірною, але малокорисною для користувачів, які мали прийняти рішення раніше. Для досягнення оптимального співвідношення між доречністю та достовірністю перш за все слід керуватися необхідністю задовольняти потреби користувачів, які приймають економічні рішення.

Співвідношення вигід і витрат. Вигоди, отримані від інформації, мають перевищувати витрати на її надання. Але оцінка вигід та витрат значною мірою робиться на основі міркувань. Більше того, витрати не обов'язково несуть ті, хто отримує вигоди. Вигоди можуть отримувати не тільки користувачі, для яких готується інформація; наприклад, надання подальшої інформації кредиторам може знизити витрати підприємства на позику.

Порівнянність. Фінансова звітність має надавати можливість користувачам порівнювати: фінансові звіти підприємств за різні періоди; фінансові звіти різних підприємств.

Важливою передумовою забезпечення якісної характеристики зіставності є надання користувачам інформації щодо облікової політики змін у цій політиці та впливу таких змін. Користувачі мають бути спроможні визначати відмінні риси різних облікових політик щодо схожих операцій та інших подій, які використовуються одним і тим же підприємством у різні проміжки часу та різними підприємствами.

Оскільки користувачі бажають із часом порівнювати фінансовий стан, результати діяльності та зміни у фінансовому стані підприємства, важливо, аби фінансові звіти відображали відповідну інформацію за попередні періоди.

Принципи фінансової звітності.

Фінансова звітність підприємства формується з дотриманням таких принципів:

автономності підприємства, за яким кожне підприємство розглядається як юридична особа, що відокремлена від власників. Тому особисте майно і зобов'язання власників не повинні відображатись у фінансовій звітності підприємства;

безперервності діяльності, що передбачає оцінку активів і зобов'язань підприємства, виходячи з припущення, що його діяльність триватиме далі;

періодичності, що припускає розподіл діяльності підприємства

на певні періоди часу з метою складання фінансової звітності;
історичної (фактичної) собівартості, що визначає пріоритет оцінки активів, виходячи з витрат на їх виробництво та придбання;

нарахування та відповідності доходів і витрат, за яким для визначення фінансового результату звітного періоду слід зіставити доходи звітного періоду з витратами, які було здійснено для отримання цих доходів. При цьому доходи і витрати відображаються в обліку і звітності в момент їх виникнення незалежно від часу надходження і сплати грошей;

повного висвітлення, згідно з яким фінансова звітність має містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки операцій та подій, яка може вплинути на рішення, що приймаються на її основі;

послідовності, який передбачає постійне (з року в рік) застосування підприємством обраної облікової політики. Зміна облікової політики має бути обґрунтована і розкрита у фінансовій звітності;

обачності, згідно з яким методи оцінки, що застосовуються в бухгалтерському обліку, мають запобігати заниженню оцінки зобов'язань та витрат і завищенню оцінки активів і доходів підприємства;

превалювання змісту над формою, за яким операції мають обліковуватись відповідно до їх сутності, а не лише виходячи з юридичної форми;

єдиного грошового вимірника, який передбачає вимірювання та узагальнення всіх операцій підприємства в його фінансовій звітності в єдиній грошовій одиниці.

Фінансові звіти відображають фінансові результати операцій та інших подій, об'єднуючи їх в основні класи згідно з економічними характеристиками. Ці основні класи мають назву елементи фінансових звітів. Елементи, що безпосередньо пов'язані з визначенням фінансового стану підприємства:

активи — ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, приведе до отримання економічних вигід у майбутньому (економічна вигода є потенційною можливістю отримання підприємством грошових коштів внаслідок використання активів).

зобов'язання — заборгованість підприємства, яка виникла вна-

слідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, зумовить зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди.

власний капітал — частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань.

Балансовий звіт та рахунок прибутків та витрат.

Звіт про рух грошей та звіт про зміни у власному капіталі.

Облікові коефіцієнти.

Завдання для практичних робіт

Загальні відомості

Практичні заняття до даного розділу проходять у вигляді доповідей. Студенти обирають одну тему зі списку і готують доповідь на 15-30 хвилин.

Теми доповідей.

1. Види західних підприємств (абревіатури: LLC, LLT, GmBH, Inc, Corp та інші).
2. Акціонерні компанії.
3. Структура менеджменту та підхід до побудови підприємств в США.
4. Структура менеджменту та підхід до побудови підприємств в Азії.
5. IPO.
6. Історія бух обліку.
7. Балансовий звіт. Приклад.
8. Амортизація.
9. Аудит, велика четвірка, як велика п'ятірка стала великою четвіркою, історія компанії Epron.